

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IT-TMIEN SENA	L-ISTORJA	IL-ĦIN: Siegħa
---------------	-----------	----------------

L-Isem: _____ Il-Klassi: _____

1. Aghmel linja taht it-tifsira ta' dawn it-termini użati fl-istorja.

1.1 Fewdalizmu

- a. Sistema ta' tmexxija użata fl-Ewropa fl-Medjuevu.
- b. Is-sistema ta' difiża ta' kastell medjevali.
- c. L-iskoperta ta' rotot ġodda bil-baħar.

1.2 Gotiku

- a. Il-mexxej tal-armata li kienet tiddefendi lil Malta.
- b. Stil ta' arkitettura użata f'ħafna katidrali fl-Ewropa.
- c. Tip ta' dgħajsa li tiflaħ għall-baħar tal-Oċean Atlantiku.

1.3 Pesta

- a. Taxxa fuq il-prodotti li kienu jinxtraw minn Sqallija.
- b. Tip ta' ħwawar li kien jasal fl-Ewropa mill-pajjiżi tal-Lvant.
- c. Marda li fil-Medjuevu nfirxet mal-Ewropa u ħalliet ħerba shiħa.

1.4 Sibi

- a. Piraterija jew serq fuq il-baħar bil-liċenzja.
- b. Skjavi jew ilsiera maqbuda mill-pirati.
- c. Il-liġijiet li kien johroġ ir-re.

1.5 Affresk

- a. Stil ta' arkitettura fil-bini ta' kappelli.
- b. Teknika ta' tpinġija fuq ġibs meta jkun għadu frisk.
- c. Statwi li kont issib madwar katidral medjevali.

1.6 Collachio

- a. Makkinarju tal-gwerra li kien jintuża biex ikissru s-swar.
- b. Is-sala prinċipali ta' kastell medjevali.
- c. Parti mill-belt li kienet tkun riservata għall-Kavallieri ta' San Ġwann.

(Total: 6 marki)

2. Konsegwenzi ta' ġrajjet fi Żmien il-Medjuevu.

Poġġi l-ittra ta' kull ġrajja f'idejn il-konsegwenza li għabet magħha.

	Ġrajja mill-Istorja		Konsegwenza
A	Il-firxa tal-pesta mal-Ewropa.		L-Għawdxin u l-Maltin qamu u rvellaw.
B	L-invenzjoni tal-kanuni u l-użu tal-porvli fil-gwerra.		Xi rħula mal-kosta ta' Malta spiċċaw abbandunati.
C	Malta kienet spiss tiġi attakkata mill-furbani.		Il-Kavallieri ta' San Ġwann bnew xwieni biex ikomplu jiġġieldu kontra t-Torok.
D	Il-ġbir ta' taxxi u faqar fil-Ġzejjer Maltin fi Żmien Monroj.		Kastelli medjevali tilfu l-qawwa u l-importanza tagħhom.
E	Ċipru u Rodi huma gzejjer.		Il-popolazzjoni tal-Ewropa naqset ħafna.

(Total: 5 marki)

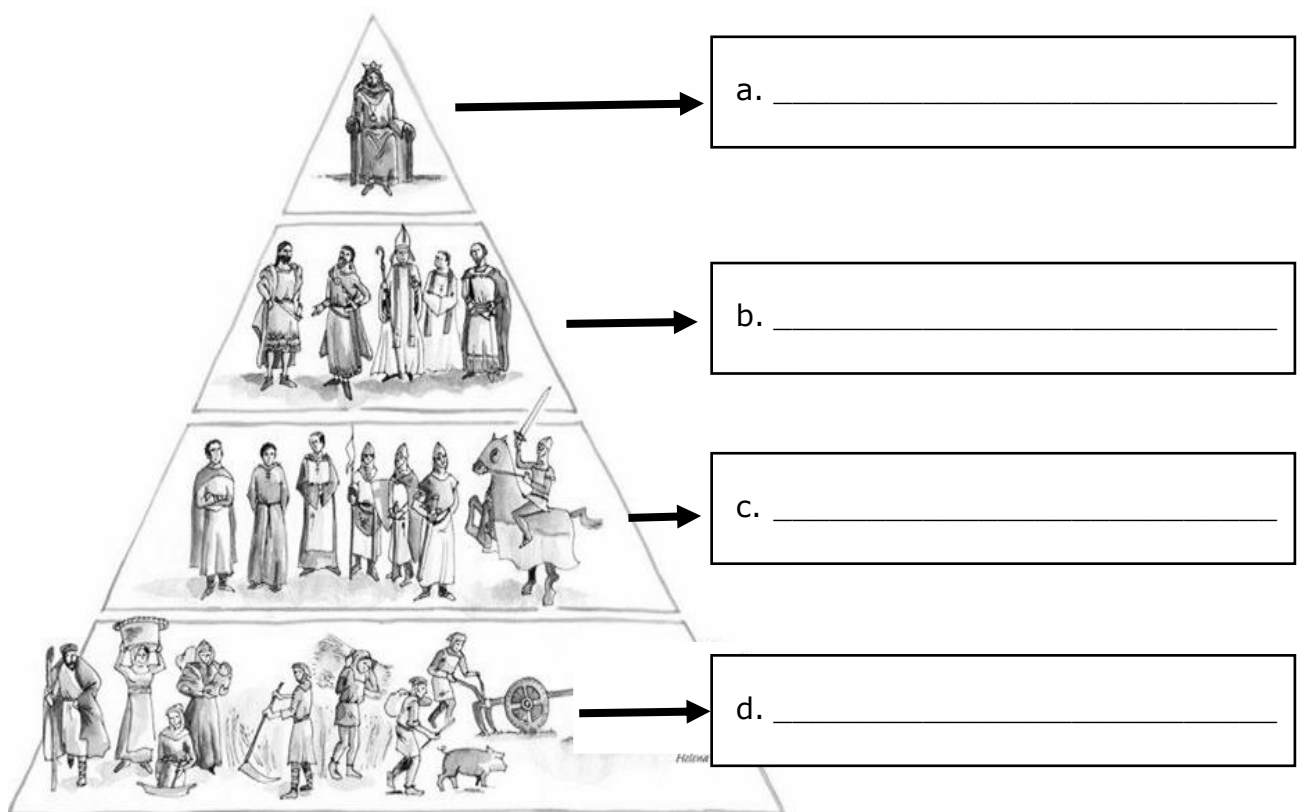
3. Imla l-piramida fewdali billi tuża l-kliem minn hawn taħt.

bdiewa u nies komuni

nobbli u barunijiet

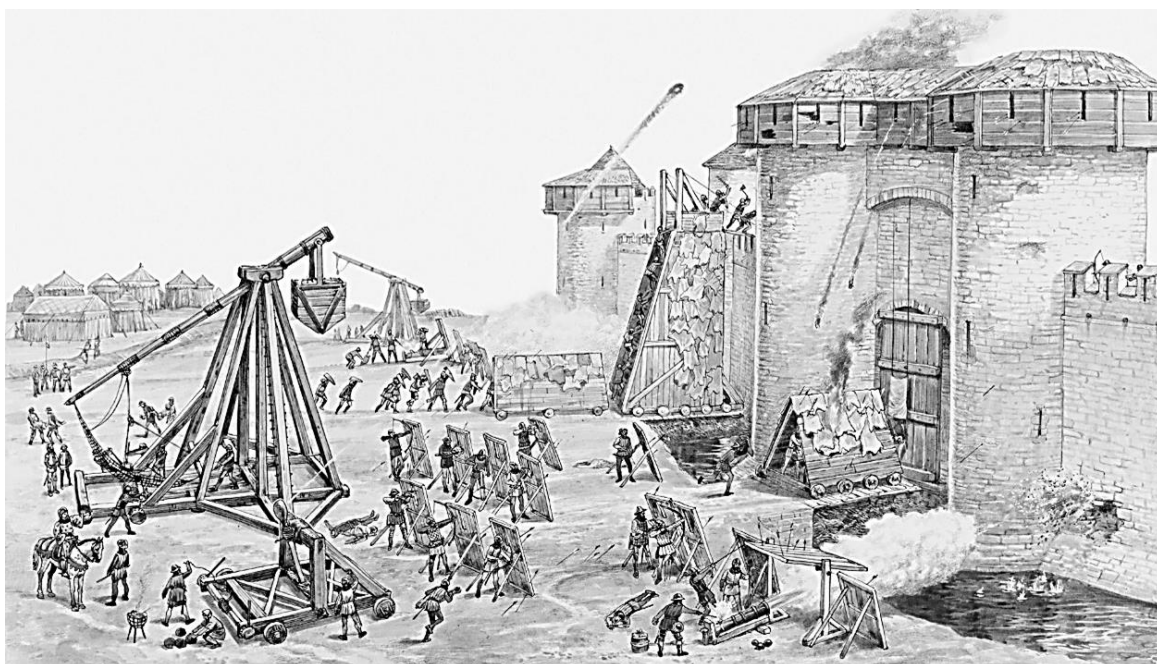
ir-re

il-kavallieri



(Total: 4 marki)

4. Uża din l-istampa ta' kastell medjevali waqt assedju biex taħdem it-taħriġ.



4.1 Semmi tip ta' kastell li kien jinbena fi Żmien il-Medjuevu.

_____ (2)

4.2 Agħti raġuni **wahda** differenti għala l-kastelli medjevali kienu importanti għal kull wieħed minn dawn:

a. għan-nobbli.

_____ (3)

b. għall-bdiewa u l-familji tagħhom.

_____ (3)

4.3 Iddeskrivi l-post li kont tagħzel fejn tibni kastell b'difiża tajba kieku kont re jew nobbli fil-Medjuevu.

_____ (2)

4.4 Semmi **żewġ** affarijiet ta' difiża li għandu l-kastell tal-istampa.

_____ (2)

4.5 Ikteb sentenza biex tispjega kif l-għadu qed jattakka l-kastell tal-istampa.

_____ (3)

(Total: 15-il marka)

5. Agra dan is-sors dwar il-Pesta s-Sewda mbagħad wieġeb il-mistoqsijiet.

Fis-sena 1348, fil-belt ta' Firenze, dehret marda qerrieda. Din il-marda nfirxet forsi minħabba l-pożizzjoni tal-pjaneti jew forsi kienet mibgħuta minn Alla għat-tpattija tad-dnubiet. Din il-marda bdiet xi snin qabel fil-Lvant u ħalliet ħafna mwiet, imbagħad imxiet minn post għall-ieħor sa ma waslet fil-Punent.



Sors B. Id-dfin tal-vittmi tal-pesta

Sors A. Adattata mill-kitba ta' G. Boccaccio 1313-1375

5.1 F'liema seklu l-Pesta s-Sewda daħlet fl-Ewropa?

seklu 11 seklu 14 seklu 15 seklu 21 (2)

5.2 Minn fejn bdiet il-Pesta s-Sewda qabel ma waslet fl-Ewropa?

_____ (2)

5.3 Semmi sintomu tal-pesta fuq in-nies li kienu jimirdi b'din il-marda.

_____ (2)

5.4.1 Minn Sors A, iktib kawża li n-nies ta' dak iż-żmien kienu jaħsbu li għib il-pesta.

_____ (2)

5.4.2 Aghmel linja taht il-kawża li **fil-verità** wasslet biex il-Pesta s-Sewda tinfirex f'bosta pajjiżi.

arja ħażina il-kummerċ u l-ivjaġġar tip ta' velenu kastig minn Alla (2)

5.5 Iktib sentenza dwar ix-xogħol tiegħek kieku kont:

5.5.1 persuna mqabbdha tidfen in-nies li mietu bil-pesta.

_____ (3)

5.5.2 tabib fi żmien il-pesta.

_____ (3)

(Total: 16-il marka)

6. Agra dan is-sors u wieġeb dwar Malta fi Żmien il-Medjuevu.

Il-Viċirejiet innutaw li dan l-aħħar il-Gżejjer Maltin ġew attakkati diversi drabi mill-forzi mit-Tuneżija li għamlu ħerba fil-kampanja, qaċċtu siġar u dwieli, qatlu l-annimali u ħarbtu kulma raw sa anke waslu hdejn is-swar tal-belt. Għalkemm kien minħabba r-reżistenza tal-Maltin li l-gżejjer ma ntrebħux, jidher li kien hemm nuqqas ta' ftehim ġewwa l-belt. Dan kien ta' periklu kbir għas-sigurtà tal-gżira speċjalment f'każ ta' attakk ieħor. Għalhekk, il-Viċirejiet qed jibagħtu lill-Kavallier Berengarius Bicigna bil-poter assolut fuq kull awtorità, inkluża dik tal-Ħakem, tal-Kastellan, tal-ġurati u l-imħallfin sakemm joħorġu ordnijiet godda mir-Re.

Sors C. Maħruġa minn Palermo, Frar 1430

- 6.1 Min kien imexxi lil Malta fiż-żmien meta nkiteb dan is-sors? Aghżel it-tajba.
in-Normanni il-Hohenstaufen l-Anguvini l-Aragonizi (2)
- 6.2 Minn fejn kien jiġi l-għadu li spiss kien jattakka lil Malta u x'reliġjon kellu?
_____ (2)
- 6.3 X'kienu jagħmlu l-Maltin biex jindunaw li l-għadu jkun riesaq lejn Malta?
_____ (2)
- 6.4.1 Minn dak li qrajt, fejn kien l-aħjar post li jmorru l-Maltin waqt attakk kbir mill-għadu?
_____ (2)
- 6.4.2 Spjega għaliex dan kien ikun l-aħjar post għall-kenn.

_____ (3)
- 6.5 Spjega għaliex il-Viċirejiet ta' Sqallija ħassew il-bżonn li jibagħtu lill-Kavallier Berengarius Bicigna f'Malta minkejja li l-Maltin irreżistew l-attakk tal-1429.

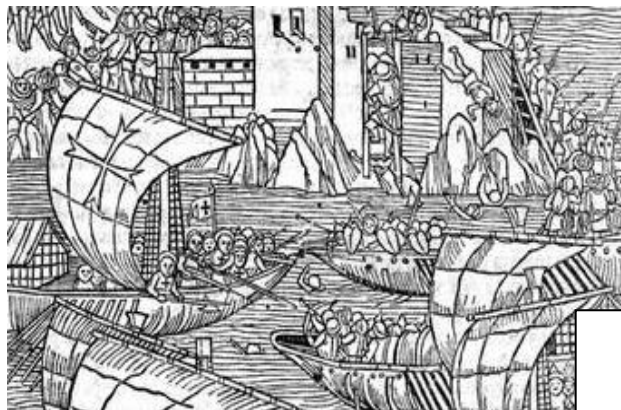
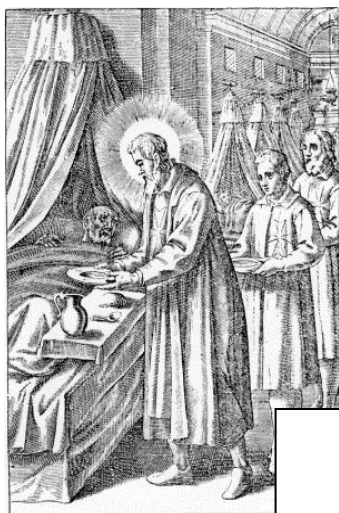
_____ (3)
- 6.6 Għaliex taħseb li l-Kastellan, il-Ħakem u l-uffiċjali l-oħra li kienu jieħdu ħsieb it-tmexxija ta' Malta aktarx ma ħadux gost bil-wasla ta' dan il-Kavallier?

_____ (2)
- 6.7 Liema belt jew kastell kienu mmexxija:
a. mill-Kastellan: _____ (2)
b. mill-Ħakem: _____ (2)

(Total: 20 marka)

7. Ikteb l-ittra tal-frazi li taqbel fil-kaxxa tas-sorsi dwar l-Ordni ta' San Ġwann.

- A. Il-Gran Mastru flimkien mal-Kunsill.
- B. Il-Gran Mastru L'Isle Adam jieħu l-pussess tal-Imdina.
- C. Membri tal-Ordni ta' San Ġwann jieħdu ħsieb il-foqra u l-morda.
- D. Bil-waqgħa ta' Akri l-Ordni kellu jitlaq mill-Art Imqaddsa.
- E. Sabiex ikompli jiġġieled kontra t-Torok l-Ordni beda juża x-xwieni.
- F. Fil-Collachio ta' Rodi kont issib l-iktar bini importanti tal-Ordni.



(Total: 12-il marka)

8. Dawn li ġejjin huma l-bażijiet jew postijiet minn fejn kienet taħdem l-Ordni ta' San Ġwann.

A. Malta B. Ċipru C. Rodi D. l-Art Imqaddsa

8.1 Ikteb l-ittra ta' kull bażi fil-post it-tajjeb fuq il-mappa. (4)



8.2 Ikteb il-bażijiet f'ordni kronoloġiku billi tibda bl-eqdem waħda fejn bdiet l-Ordni. (8)

- i. _____
- ii. _____
- iii. _____
- iv. _____

(Total: 12-il-marka)

9. Aghzel WAHDA minn dawn it-temi u ikteb paragrafu dwarha.

9.1 Ikteb dwar żewġt ibliet fil-Għejjer Maltin fi Żmien il-Medjuevu.

JEW

9.2 Xi rħula medjevali f'Malta spiċċaw abbandunati u ntilfu matul is-snin. Ikteb dwar ir-raġunijiet għaliex ġara dan.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(Total: 10 marki)

Tmjem tal-karta